

Hesap uzmanları kurulu kurulmasına ve Maliye Bakanlığının merkez ve iller kadrolarında değişiklikler yapılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1/312)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/204/1760

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Hesap Mütchassısları Heyeti teşkiline ve Maliye Vekâleti Merkez ve vilâyetler kadrolarında bazı değişiklikler yapılmasına dair Maliye Vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 20 . VI . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başbakan
Ş. Saracoğlu

Mucip sebepler lâiyhası

Maliye Vekâletine bağılı olarak merkezde bir (Hesap mütchassısları Heyeti) teşkiline dair olan merbut kanun projesi, bazı varidat kanunlarının bahsettiğı salâhiyete müsteniden takriben on senedenberi istihdam edilen hesap mütchassısı ve muavinlerinin esaslı bir teşkilâta reptedilerek her bakımdan daha mazbut ve mümtaz bir hale getirilmelerindeki aşikâr fayda ve zaruretten ve bu mevzuda Büyük Millet Meclisi ve encümenlerinde izhar edilen temennilerden ilham alınarak hazırlanmıştır.

Bayanname usulüyle tarh ve cibayet olunan vergilerin hakiki ve sihhatli rakamlara, dürüst ve samimî beyanlara müstenit bulunup bulunmadığını tetkik ve tessbit etmekle mükellef bulunan hesap mütchassıslarının her şeyden evvel ticaret ve sanayi aleminin çeşitli hususiyetlerini bilen ve anlayan kimselerden intihap edilmemesi zarureti, bunların hususi bir vukuf ve ehliyet sahibi olmalarını iktiza ettirdiğı gibi her gün piyasanın birbirinden ayrı ahlâkta insanlarıyla temas ve bu tmasta memleketin malî otoritesini temsil etmeleri itibariyle de hususi bir karektere ve müstesna manevi vasıflara sahip bulunmalarını zaruri kılar.

Bu sebeplerle hesap mütchassısı ve muavinlerinin intihap ve kabulleri projede namzetlerin bilgi ve karakter bakımından esaslı surette tetkik edilmelerini mümkün kılacak hükümlere bağlanmış ve ehliyetin tâyininde de (imtihan) usulü kabul edilmiştir.

Diğer taraftan kanunun kendilerine tahmil ettiği vazifeleri ehliyetle olduğu kadar tam bir bitarafılık ve dürüstlükle ifa ve mükelleflerle olan mü-nasebetlerini kemali ciddiyet ve haysiyetle idare etmeleri bilhassa matlup olan hesap mütchassısı ve muavinlerinin mümkün mertebe terfileri esbabının teminine dikkat olunmuş ve bunların meslek dâhilinde 3 neü dereceye kadar terfilerine imkân verildiğı gibi mıntaka merkezleri haricinde buldukları müddetçe harcırah ve yevmiyelerinin

999 numaralı kanuna göre hesaplanacağı hükme bağlanmıştır. Yukarıda da arz olunduğu gibi mali otoriteyi temsil ederek muhtelif seviyede ahlâk ve akide sahibi çeşitli mükellef zümreleriyle devamlı surette temasta bulunan ve bazı defa milyonlarca liralık vergi matrahları üzerinde tetkikat yapmak mevkiinde kalan hesap mütehasıslarına, maiyet ve menfaat endişesinden uzak bir vicdan ve mesai hürriyeti verilmesindeki zaruret ise âşikâr bulunmaktadır. Kaldı ki bu mevzuda yapılan fedakârlıklarla ihtiyar olunacak fazla masrafların semeredar masraflardan olacağı, tâbiri aharla ehliyetli ve tam karakterli hesap mütehasısları istihdamıyla artacak varidatın bu yolda harcanacak masrafları ziyadesiyle ödeyeceği de şüphesiz bulunmaktadır.

Projenin tetkik ve mütalâasıyla de anlaşılacağı üzere hesap mütehasısları ve muavinlerinin genç elemanlardan intihabına ve hattâ bunların masrafları Maliye Vekâletince ödenecek yüksek ticaret mektebinde okutulacak talebe arasından seçilmesine ehemmiyet verilmiştir. Hariçte matlup evsaf ve ehliyetle hesap mütehasısları bulunmanın imkânsızlığına ilâveten piyasa ve ticaret âleminin mütelevvi mevzularına karışmış kimselerin hesap mütehasıslığına kabul edilmeleri takdirinde varidi hatır bulunan diğer mahzurlar, daha mektepten çıkar çıkmaz ve hattâ mektepte iken memuriyet disiplin ve vakarına alıştırmış, mesleğin icabettirdiği bilgilerle kâfi derecede teçhiz edilmiş genç elemanların rüchanını kolayca ifadeye kâfi bulunmaktadır. Esasen mesleğin tahmil ettiği vazifelerin mahiyeti de mütehasısların genç ve enerjik olmalarını zaruri kılan sebepler arasındadır.

Takdim kılınan proje ile hesap mütehasısları kadrosunun genişletilmesi ve mütehasıslığın müfettişlik gibi seyyar bir memuriyet haline getirilmesi ise malî zaruretlerin icabıdır. Filhakika elyevm kazanç ve muamele vergileri beyanname usulüyle tarhedilen mükellef sayısı memleketimizde on beş bini bulmakta ve ihzar edilmekte bulunan yeni kazanç vergisi kanunu projesiyle beyanname usulü daha ziyade teşmil edilmektedir ki bu suretle yekûnun otuz bini bulacağı şüphesiz görülmektedir. Bir mütehasısların, ortalama hesapla senede ancak 100 beyanname tetkik edebileceği nazarı dikkate alınırsa yalnız beyanname tetkikatının 300 mütehasıslarla ifa edilebileceği kendiliğinden tezahür eder. Diğer taraftan mütehasısların bazı mahallerde resen takdir komisyonlarına iştirak ettirilmesi ve projede yazılı olduğu gibi beyanname tetkikatı haricindeki işlerle vazifelendirilmeleri kadronun daha yüksek bir seviyede tutulmasını icabettirir. Fakat mükellefler nezdinde tetkikat yapmak salâhiyeti varidat kanunlarımızla aynı zamanda mahallî malmemurlarına da verilmiş bulunduğu için 230 mütehasıs ve muavininin bugünkü ihtiyacı karşılayacağı ve senede enaz bir kere olsun mühim mükellefler nezdinde tetkikat yapılmasına imkân hâsıl olabileceği hesap ve tecmül edilmiştir.

Mütehasıslığın seyyar bir memuriyet haline getirilmesindeki sebepler ise ikidir.

Bunlardan birincisi, hesap mütehasıslarının uzun müddet bir mahalde kalmasından hâsıl olabilecek mahzurları önlemek, diğeri de memleketin muhtelif yerlerinde bulunan büyük müesseseler hesabının mütehasıslar marifetiyle tetkikını mümkün kılmaktır. Filhakika mütehasısların talimatname ile tâyin edilecek mesai programlarında bu iki esasın birden yerine getirilmesine bilhassa itina olunacaktır.

Projede derpiş edilen yeni esaslardan birisi de hesap mütehasıslarının şimdiye kadar tetkik mevzuları haricinde kalan bazı vergilerde kendilerine bir kısım salâhiyetler tanınmasıdır ki bu hükümle mütehasısların vukuf ve tecrübelerinden diğer mevzularda da istifade etmek imkânı hâsıl olmuş bulunmaktadır.

Esaslı hükümleri arz ve izah olunan projenin diğer maddeleri ilga edilen hükümlerle muvakkat maddelere ve meriyet tarihine taallük eylemektedir.

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Esas No. 1/312
Karar No. 50

13 . VIII . 1944

Yüksek Reisliğe

Hesap Mütihassısları Heyeti teşkiline ve Maliye Vekâleti merkez ve vilâyetler kadrolarında bazı değişiklikler yapılmasına dair kanun lâihası Encümenimize havale olunmakla Maliye Vekâleti mümessillerinin huzuriyle müzakere olundu.

Muhtelif varidat kanunlarına göre takriben on senedenberi istihdam edilmekte olan hesap mütihassısı ve muavinlerinin gerek meslekî bilgi ve ihtisasları gerekse mânevi vasıfları bakımından seviyelerinin yüksek tutulması için bunların esaslı bir teşkilâta bağlanmaları ve intihap ve tâyinleri, yetiştirilmeleri ve çalıştırılmaları hakkında bu meslekin arzettiği hususiyetler gözönünde tutularak tedvin olunacak mazbut hükümlere ihtiyaç bulunduğu görülmektedir.

Diğer taraftan meriyette olan Kazanç Vergisi Kanununa göre beyannameye tâbi mükellef sayısının 15 bin kadar olmasına mukabil yeni hazırlanmakta olan projeye göre bu rakamın 30 bine yükseleceği, her hesap mütihassısının senede vasatı olarak yüz beyanname tetkik edebildiği ve bu hesapça bu gün elde kalanların sayısı yetmiş geçmiyen hesap mütihassıslarının geniş miktarlarda çoğaltılmalarının bir zaruret haline gelmiş bulunduğu Hükümetin mucip sebepler lâihasının mütalâasından ve Encümenimize verilen izahlardan anlaşılmaktadır. Bu sebeplere dayanılarak hazırlanan kanun lâihasını Encümenimiz maddelerde aşağıda izah edilen bazı değişiklikler yapmak suretiyle kabul ve tasvip etmiştir.

Birinci madde Hükümetin teklifinde hesap mütihassısları heyetinin vazifeleri gösterilirken « Maliye Vekili tarafından lüzum görülecek etüdlere ifa etmek üzere ... » denilmektedir. Bu heyetin ancak kendi ihtisas ve teşkil maksadı dâhilinde vazife görmesi tabii olduğundan « bu mevzuda » ibaresinin ilâvesiyle vazifeyi takyit etmeği ve sarahatlandırmeyi muvafık bulmuştur.

Hesap mütihassıslarının esas vazifeleri kazanç vergisi beyannamelerinin tetkikinden ibaret olduğuna göre bunların hemen tamamen vilâyetlerde vazife göreceklerini nazara alan Encümenimiz merkezde geniş bir kadroya ihtiyaç olmadığı kanaatine varmış ve ikinci maddeye bağlı bir numaralı cetvelde bu maksada göre değişiklikler yapmıştır. Filhakika gerek hizmetin mahiyeti gerekse devam edegelmekte olan on senelik tatbikat bu iş için merkezde geniş bir teşkilâta ihtiyaç bulunmadığını göstermektedir.

Dördüncü madde hesap mütihassısı olabilmeyi iki hale hasretmektedir :

1. Üçüncü maddeye göre hesap mütihassısı muavinliğine tâyin olunduktan sonra üç sene staj görmek ve ehliyet imtihanında muvaffak olmak;

2. Maliye müfettişi olmak ve derecesi hesap mütihassıslığına muadil bulunmak;

Halbuki yetişmiş hesap mütihassısına geniş ihtiyaç meydandadır. Onun için üçüncü maddenin A ve B fıkralarındaki şartları haiz olupta buldukları iş ve vazifelere nazaran hesap mütihassıslığı yapacak durumda bulunanların yapılacak imtihanında muvaffak olmak şartıyla hesap mütihassıslığına alınabilmeleri lüzumlu görülmüştür. Ancak liyakatı haiz unsurların hesap mütihassıslığına rağbetini temin için kendilerine kadro ayhıklarının tamamının verilmesi zaruri bulunduğu cihetle bu gibiler hakkında 3656 sayılı Tekâüt Kanununun istisna hükümlerinin tatbiki lüzumlu görülmüş ve dördüncü maddeye bu maksatla hüküm vazedilmiştir.

Muvakkat birinci maddenin son kısmile muvakkat üçüncü maddenin birinci fıkrasında ifade edilen hükümler, ücretlerin maaşa çevrilmesi hakkındaki kanun lâihasında mevcut olduğundan mezkûr fıkralar tayedilmiştir.

Diğer değişiklikler ifade ve kelime tadilinden ibaret bulunmaktadır. Havalesi mucibince

Bütçe Encümenine tevdi buyrulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye En. Rs. M. M. Kâtip
İstanbul Aydın Ankara
A. Bayındır A. Menderes M. Aksoley

Afyon K. Antalya Antalya
I. H. Baltacıoğlu H. T. Dağhoğlu Dr. G. Kahraman
Burdur Kastamonu Tekirdağ
Ş. Engineri H. Çelen E. Ataç
Tokad Urfa
C. Kovalı M. E. Tekeli

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/312
Karar No. 40

17. III. 1945

Yüksek Başkanlığa

Hesap uzmanları kurulu kurulmasına ve Maliye Bakanlığı merkez ve iller kadrolarında bazı değişiklikler yapılmasına dair Maliye Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 1760 sayılı tekeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Maliye Encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize verilmekle Maliye Bakanı Nurullah Esat Sumer hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

Gelir kanunlarının, ödevlilerin verdikleri bilançolar üzerinde yapılmasını emrettiği hesap incelemelerini ve bu sırada Hazine haklarıyla birlikte ödevli haklarının da gözetilmesini temin etmek için muhasebe usullerinde ve gelir kanunların tam bilgili hesap uzmanları kullanılması gerekmektedir.

Maliye Bakanlığının şimdiki kuruluşunda böyle bir kadro varsa da esaslı bir şekilde yeniden hazırlanmakta olan Kazanç Vergisi Kanununun bilanço vermeğe mecbur tutacağı ödevlileri üç misli kadar arttıracak gözüne alan Bakanlık bu kanunun Yüksek Meclise onanmasından sonra bu çeşit uzmanları geniş ölçüde kullanmak gerekeceği ve bunun için şimdiden bu uzmanları yetiştirmek ve işe alıştırmak ve doğrudan doğruya Bakanlık emrinde çalışmak üzere bir hesap uzmanları kurulu kurulması düşünülmüş ve bu maksatla tasarının hazırlandığı anlaşılmıştır.

Yapılan görüşmeler ve alınan izahlar sonunda bu tasarının 500 küsur bini aylıklara ve bir okadarı da harcıra ve yevmiyelere ilişkin olmak üzere bir milyon liraya yakın bir ödeneğin bütçeye eklenmesini gerektireceği ve şimdi mevcut kadroya göre esasen 200 küsur bin li-

ralık bir ödeneğin bu iş için kullanıldığı anlaşılmış ve istenilen kadronun hemen uygulanması için bir parçasının mevkuft tutulacağı ve uzman bulunduğunda ve yetiştikçe ödeneğin tümünün harcanacağı öğrenilmiş olup gelir kanunlarının tam randıman vermesi için böyle bir kurulun gerekmekte olduğuna Encümenimizde de inanıldığından tasarısı esas itibarıyla kabul edilmiştir.

Maliye Encümeninin hazırladığı tasarısı esas tutularak bunun üzerinde söz ve düzen itibarıyla bazı değişiklikler yapılmıştır:

Birinci ve ikinci maddeler söz değişikliğiyle yeniden yazılmıştır. İkinci maddeye bağlı cetvelde söz değişikliğiyle beraber Maliye Bakanının izahından sonra Maliye Encümeninin kabul ettiği kadroya göre kurul kalemi kadrosuna 40 liralık bir müdür muavini ile 30 liralık bir memur eklenmiştir.

Üçüncü madde söz değişikliği yapılmakla beraber (B) fıkrasında okulların sırasında da bir değişiklik yapılmıştır.

Dört ve beşinci maddelerde yalnız söz değişikliği yapılmıştır.

Altıncı maddenin son fıkrası başka bir kanun konusu olup o kanun ise bu tasarısı ile kaldırılmış ve yürürlükte kalması tabii bulunmuş olduğundan bu şekilde bir fıkra yazılması sebep-siz görülmüş ve maddeden çıkarılmıştır.

Tasarının yedinci maddesi Yüksek ticaret ve iktisat okullarında hesap uzmanı yetiştirmek üzere öğrenci okutturulması yetkisini Maliye Bakanlığınca tanımaktadır. Encümenimiz bu yetkinin beş yıla hasrını uygun ve her yıl 50 öğrenciden beş yılda gereken uzmanların yeti-

mesini mümkün gördüğünden maddeyi bu esasa göre yeniden kaleme almış ve geçici madde olarak tasarıya eklemiştir.

Sekizinci madde gereğini Bakanlığın yetkisi içinde gören Encümenimiz bu maddeyi kaldırmıştır.

Dokuzuncu maddeyi söz değişikliği ile yedinci madde olarak düzenlemiştir.

Onuncu maddede adı geçen kanunların bu işe ilişkin hükümleri 4644 sayılı kanuna alınmış olduğundan madde hükmü yalnız bu son kanuna bağlanmak suretiyle düzenlenmiş ve 8 nci madde olarak tasarıya konmuştur.

On birinci madde 9 ncu madde olarak söz değişikliğiyle yeniden yazılmıştır.

Geçici birinci maddede ufak bir değişiklik yapılmıştır. Bugünkü mevcut hesap mütehasısları kadrosunda çalışanların bir kısmı 3656 sayılı kanunun 6 nci maddesine göre ve bir kısmı da doğrudan doğruya bareme uygunlandırılarak ücretle çalıştırılmakta idiler. Bunların ücretleri 4644 sayılı kanun ile maaşa çevrildiğinden bir aşağı derece maaşına geçirilmişler ve ücretleriyle bu maaş derecesi arasındaki farkı müktesep hak olarak adı geçen kanun gereğince almakta bulunmuşlardır.

Hükümet tasarısı bunlardan yeni kadroya alınacakların bugünkü maaş dereceleriyle alınmaları esasını koyduğundan bu mutlak hüküm 4644 sayılı kanunun, evvelki ücretleriyle maaş dereceleri arasındaki farkın alınması hakkındaki

hükmünü ortadan kaldırır mahiyette görüldüğünden adı geçen kanunla tesis edilen müktesep haklarının devamını sağlamak üzere maddenin bunu temine yeter bir şekilde yazılmasını gerektirmiş ve madde o suretle yazılmıştır.

Tasarı 1945 yılı Hâzıranda yürürlüğe gireceği için 1944 yılı bütçesiyle ilgili geçici ikinci ve üçüncü maddelere lüzum kalmadığından kaldırılmıştır.

12 ve 13 ncü maddeler on ve on birinci maddeler olarak gereken değişikliklerle yeniden düzenlenmiştir.

Kamutayın onayına konmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Reis	Rs. V.	Bu M. M.
Kastamonu	Edirne	Kayseri
T. Coşkan	M. N. Gündüzalp	F. Baysal
Kâtip		
İstanbul	Bitlis	Diyarbakır
F. Öymen	B. Osma	R. Bekit
Giresun	Giresun	Hatay
M. Akkaya	A. Sayar	H. Selçuk
İstanbul	İzmir	Kütahya
H. Kortel	M. Birsal	H. Pekcan
Mardin	Rize	Trabzon
R. Erten	T. B. Balta	S. Anamur
Urfa	Yozgad	Yozgad
M. E. Tekeli	A. Sungur	S. İçöz
Zonguldak		Zonguldak
E. Erişirgil		H. A. Kuyucak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

(Hesap Mütchassısları Heyeti) teşkiline ve Maliye Vekâleti merkez ve vilâyetler kadrolarında bazı değişiklikler yapılmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Varidat kanunlarının mükellefler nezdinde yapılmasını emrettiği hesap tetkikatını icra, Maliye Vekili tarafından lüzum görülecek etütleri ifa etmek üzere merkezde bir reisin idaresi altında müşavir hesap mütchassısı, hesap mütchassısı ve hesap mütchassıs muavinlerinden mürekkep bir (Hesap Mütchassısları Heyeti) teşkil olunmuştur.

MADDE 2. — Hesap Mütchassısları Heyetinin kadrosu bu kanuna bağlı (1) numaralı cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 3. — Hesap mütchassısı muavinliğine tâyin edilebilmek için Memurin Kanununun 4 ncü maddesinde sayılan şartları haiz bulunmakla beraber;

A) Hesap mütchassıslığının icabettirdiği mânevi vasıflara sahip olmak;

B) Hukuk ve İktisat fakülteleriyle Siyasal Bilgiler Okulu veya Ticaret mektebinin yüksek kısmından veya bunlara muadeleti Maarif Vekâletince kabul olunan eenebi bir mektepten mezun bulunmak;

C) Yapılacak müsabaka imtihanında muvaffakiyet kazanmak;

D) İştirak edeceği imtihanın açıldığı sene Kânunusanisinin ilk gününde 35 yaşını bitirmemiş olmak, lâzımdır.

MADDE 4. — 3 ncü maddeye göre hesap mütchassısı yanında staj gördükten sonra icra kılınacak ehliyet imtihanında muvaffak oldukları takdirde hesap mütchassıslığına tâyin olunurlar.

Hesap mütchassıs muavinlerinden staj devresinde resen vazife görebilecekleri Vekâletçe kabul edilenlere hesap mütchassıslığı salâhiyeti verilebilir.

Herhangi bir derecede bulunan Maliye müfettiş ve muavinlerinin muadili derecedeki hesap mütchassıslık veya muavinliğine imtihansız olarak tâyinleri caizdir. Ancak bu hükme göre

MALİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

(Hesap Mütchassısları Heyeti) teşkiline ve Maliye Vekâleti merkez ve vilâyetler kadrolarında bazı değişiklikler yapılmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Varidat kanunlarının mükellefler nezdinde yapılmasını emrettiği hesap tetkikatını icra ve bu mevzuda Maliye Vekili tarafından lüzum görülecek etütleri ifa etmek üzere merkezde bir reisin idaresi altında müşavir hesap mütchassısı, hesap mütchassısı ve hesap mütchassıs muavinlerinden mürekkep bir (Hesap Mütchassısları Heyeti) teşkil olunmuştur.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen.

MADDE 3. — Hesap mütchassısı muavinliğine tâyin edilebilmek için Memurin Kanununun 4 ncü maddesinde sayılan şartları haiz bulunmakla beraber:

A) Bu vazifenin icabettirdiği vasıflara sahip olmak;

B) Hukuk ve İktisat fakülteleriyle Siyasal Bilgiler Okulu veya Ticaret mektebinin yüksek kısmından veya bunlara mümaselet ve muadeleti Maarif Vekâletince kabul olunan eenebi bir mektepten mezun bulunmak;

C) Yapılacak müsabaka imtihanında muvaffakiyet kazanmak;

D) İştirak edeceği imtihanın açıldığı sene Kânunusanisinin ilk gününde 35 yaşını bitirmemiş olmak, lâzımdır.

MADDE 4. — 3 ncü maddeye göre hesap mütchassısı muavinliğine tâyin edilenler 3 sene hesap mütchassısları yanında staj gördükten sonra icra kılınacak ehliyet imtihanında muvaffak oldukları takdirde hesap mütchassıslığına tâyin olunurlar.

Bu müddet zarfında resen vazife görebilecekleri vekâletçe kabul edilenlere hesap tetkik salâhiyeti verilebilir.

3 ncü maddenin A ve B fıkralarında yazılı vasıfları haiz olup da buldukları iş ve vazifelere nazaran hesap mütchassıslığı yapacak durumda bulunanlar, imtihanla doğrudan doğruya

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Hesap Uzmanları Kurulu kurulmasına ve Maliye Bakanlığı merkez ve iller kadrolarında bazı değişiklikler yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Gelir kanunlarının emrettiği ödevliler hesaplarını incelemek ve Maliye Bakanlığı tarafından lüzum görülecek etütleri yapmak üzere merkezde bir başkanın idaresi altında müşavir Hesap Uzmanı, Hesap Uzmanı ve Hesap Uzman muavinlerinden toplu bir (Hesap Uzmanları Kurulu) kurulmuştur.

MADDE 2. — Hesap Uzmanları Kurulunun bu kanuna bağlı cetvelde gösterilen kadroları 4644 sayılı kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığı kısmına eklenmiştir.

MADDE 3. — Hesap Uzman muavinliğine tâyin edilebilmek için Memurin kanununun (4) ncü maddesinde sayılı şartlardan başka;

A) Görevin gerektirdiği nitelikde olmak;

B) Ticaret okullarının yüksek kısmını, İktisat ve Hukuk Fakülteleriyle Siyasal Bilgiler okulunu veya bunlara eşitliği Maarif Bakanlığınca kabul olunan yabancı bir okulu bitirmiş olmak;

C) Yapılacak müsabaka imtihanında başarı kazanmak.

D) Gireceği imtihanın açıldığı yıl ocak ayının ilk gününde 35 yaşını bitirmiş olmak gereklidir.

MADDE 4. — Üçüncü maddeye göre Hesap Uzman muavinliğine tâyin edilenler, üç yıl Hesap Uzmanları yanında staj gördükten sonra yapılan yeterlik imtihanını kazanırlarsa Hesap Uzmanlığına tâyin olunurlar.

Bakanlıkça, olgunlukları bu süreden daha evvel kabul edilen Hesap Uzman muavinlerine başlı başına hesap inceleme yetkisi verilebilir.

Üçüncü maddenin (A) ve (B) fıkralarında yazılı nitelikde bulunupta iş ve görevleri bakımından Hesap Uzmanlığı yapacak durumda olanlar imtihanda doğrudan doğruya Hesap Uzmanlığına tâyin edilebilirler. Bunlar hakkında 3656

Hh.

hesap mütehasşısı muavinliğine tâyin edilenler yukarıda zikrolunan ehliyet imtihanına tâbi tutulurlar.

Hesap mütehasşısı Heyeti Reisi Hesap mütehasşısı sıfat ve salâhiyetini haizdir.

MADDE 5. — Varidat kanunlarının kendilerine verdiği vazife ve salâhiyetlerden başka aynı kanunların mükellefler, şahıslar ve müesseseler nezdinde yapılacak tetkiakta mütedair olarak maliye müfettiş ve muavinlerine, defterdar, varidat müdürü, varidat kontrolörü ve kontrol memurlarıyla varidat memurlarına verdiği salâhiyetleri hesap mütehasşısı ve muavinleri de haizdir.

MADDE 6. — Hesap mütehasşısı ve muavinlerine resen vazife verilebileceği gibi lüzum görülen mahallerde bunların münferiden veya grup halinde defterdarlıklar emrinde çalıştırılmaları da caizdir.

Tetkiki münhasıran Hesap Mütehasşısılarına ait olacak vergilerle bunların mahallerini Maliye Vekâleti tâyin eder. Bu suretle tâyin edilen mahaller ve vergiler haricinde daimî veya muvakkat bir şekilde Hesap Mütehasşısı kullanılması, mahallî memurların kanunlarla haiz buldukları tetkik ve mürakabe salâhiyetlerini refetmez.

Hangi mahallerde teşekkül eden resen takdir komisyonlarına hesap mütehasşısı iştirak edeceğini Maliye Vekâleti tesbit eder.

Maliye müfettiş ve muavinlerinin haiz buldukları haklar ve salâhiyetler mahfuzdur.

MADDE 7. — Ehliyetli hesap mütehasşısı yetiştirmek adedleri elliye tecavüz etmemek ve bu kanunun umumî hükümlerine tabi tutulmak üzere Yüksek İktisat ve Ticaret mektebinde talebe okutmaya Maliye Vekili mezundur. Bu suretle okutulacak talebeye, iâşe ve ibate masrafları karşılığı olarak elli İiradan aşağı ve yüz lirdan yukarı olmamak üzere Maliye Vekâletince tâyin oluna-

Mal. E.

hesap mütehasşılığına tâyin edilebilirler. Bunlar hakkında 3656 numaralı kanunun 6 ncı maddesi hükmü tatbik olunur.

Herhangi bir derecede bulunan Maliye müfettiş ve muavinlerinin muadili derecedeki hesap mütehasşılık veya muavinliğine imtihansız olarak tâyinleri caizdir. Ancak bu hükme göre hesap mütehasşısı muavinliğine tâyin edilenler yukarıda zikrolunan ehliyet imtihanına tâbi tutulurlar.

Hesap Mütehasşısı Heyeti Reisi hesap mütehasşısı sıfat ve salâhiyetini haizdir.

MADDE 5. — Hükümetin beşinci maddesi aynen

MADDE 6. — Hükümetin altıncı maddesi aynen

MADDE 7. — Hükümetin yedinci maddesi aynen

— 9 —

B. E.

sayılı kanunun (6) ncı maddesi hükmü uygulanır.

Herhangi bir derecede bulunan Maliye müfettiş muavinlerinin eşiti derecedeki hesap uzmanlık veya muavinliğine imtihansız olarak tâyinleri caizdir. Ancak, bu şekilde hesap uzman muavinalığına tâyin edilenler yukarıda adı geçen yeterlik imtihanından geçirilirler.

Hesap uzmanları kurulu başkanından hesap uzmanı sıfat ve yetkisi de vardır.

MADDE 5. — Gelir kanunlarının kendilerine verdiği görev ve yetkilerden başka aynı kanunların müesseseler, ödevliler ve kişiler hesaplarında yapılacak incelemeler hakkında Maliye müfettişlerine ve muavinlerine, defterdarlar, gelir müdürleri, kontrolörleri ve kontrol memurlarıyla gelir memurlarına verdikleri yetkileri hesap uzmanları veya muavinleri de kullanırlar.

MADDE 6. — Hesap uzmanları ve muavinlerine doğrudan doğruya vazife verilebileceği gibi gereken yerlerde bunların, yalnız başına veya grup halinde defterdarlıklar emrinde çalıştırmaları da caizdir.

İncelenmesi yalnız hesap uzmanlarına bırakılacak vergileri ve bunların yerlerini Maliye Bakanlığı tâyin eder. Bu suretle tâyin edilen yerler dışında devamlı veya geçici bir şekilde hesap uzmanı kullanılması, o yer memurlarına kanunların verdiği inceleme ve yönetim yetkilerini kaldırmaz.

Takdir komisyonlarından hangilerine hesap uzmanı katılacağı Maliye Bakanlığınca kararlaştırılır.

Hü.

cağ miktarda aylık verilir. Bu meblağ hiç bir vergiye tâbi tutulmaz ve borç için haczedilmez.

MADDE 8. — Hesap Mütihassısı ve muavinlerinin intihap, imtihan, terfi, takdir ve tecziyeleri ve ne suretle vazife görecekları ve yedinci madde hükmüne tevfiikan okutulacak talebenin intihap ve mecburiyetleri talimatname ile tâyin olunur.

MADDE 9. — Kendilerine tâyin olunan mmtaka merkezleri haricinde vazife gören hesap mütihassısı ve muavinlerinin yevmiye ve harca-rahları (999) numaralı kanuna göre hesap edilir.

MADDE 10. — 3656, 3968, 3888 ve 4226 sayılı kanunlara bağılı cetvellerde hesap başmütihassısı, müşavir mütihassısı, hesap mütihassısı ve muavinlerine ait kadrolar kaldırılmış ve bunlar yerine işbu kanuna bağılı (1) numaralı cetvelde yazılı kadrolar konulmuştur.

MADDE 11. — 2395 sayılı kanunun tadiline ait 3840 numaralı kanunun 15 nci ve 3843 numaralı kanunun 85 nci, 4286 numaralı kanunun 8 nci maddesiyle bu ve diğeri kanunların bu kanuna uymayan hükümleri mülgadır.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun neğri tarihinde, başhesap mütihassıslığı, müşavir mütihassıslık, hesap mütihassıslığı ve muavinliklerinde müstahdem olanlardan ehliyetleri görülenlerin fiilen almakta oldukları ücrette terfi müddetini doldurmuş olanlar tekabül ettiği maaş derecesiyle, doldurmamış bulunanlar bir alt derecesiyle hesap mütihassısı veya muavinliğine tâyin olunurlar. Bunların halen buldukları ücrette geçirdikleri müddet intibak edecekleri maaş derecesinde geçmiş sayılarak terfilerinde hesaba katılır.

MUVAKKAT MADDE 2. — Bu kanuna bağılı (1) numaralı cetvelde yazılı kadrolardan merbut (2) numaralı cetvelde gösterilenler 1944 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağılı (L) cetvelinin Maliye Vekâleti kısmına ilâve olunmuştur.

Mal. E.

MADDE 8. — Hesap mütihassısı ve muavinlerinin intihap ve imtihan şekilleri ve ne suretle vazife görecekları ve 7 nci madde hükmüne tevfiikan okutulacak talebenin intihap ve mecburiyetleri Vekâletçe tâyin olunur.

MADDE 9. — Hükümetin dokuzuncu maddesi aynen

MADDE 10. — Hükümetin onuncu maddesi aynen

MADDE 11. — Hükümetin on birinci maddesi aynen

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun neğri tarihinde, başhesap mütihassıslığı, müşavir mütihassıslık, hesap mütihassıslığı ve muavinliklerinde müstahdem olanlardan ehliyetleri görülenlerin fiilen almakta oldukları maaş derecesiyle hesap başmütihassısı, hesap mütihassısı veya muavinliğine tâyin olunurlar.

MUVAKKAT MADDE 2. — Hükümetin muvakkat ikinci maddesi aynen.

B. E.

MADDE 7. — Kendilerine tâyin olunan bölge merkezleri dışında vazife gören hesap uzmanları ve muavinlerinin yevmiye ve harcırahları 999 sayılı kanuna göre hesaplanır.

MADDE 8. — 4644 sayılı kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığı kısmının kazanç ve muamele vergileri hesap mütehassısları başlığı altındaki kadrolar kaldırılmıştır.

MADDE 9. — 2395 sayılı kanunun değiştirilmesine dair 3840 sayılı kanunun 15 nci ve 3843 sayılı kanunun 85 nci ve 4286 sayılı kanunun 8 nci maddeleriyle diğer kanunların bu kanuna uymayan hükümleri kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yayım tarihinde bashesap uzmanlığı, müşavir uzmanlık, hesap uzmanlığı ve muavinliklerinde bulunanlardan yeterliği görülenler dereceleriyle hesap uzmanlık veya muavinliklerine tâyin olunabilirler. Bunların 4644 sayılı kanunla tanılan hakları saklı tutulur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Hesap uzmanı yetiştirilmek üzere yüksek iktisat ve ticaret okullarında beş ders yılı için her ders yılında 50 öğrenci okutmağa Maliye Bakanı yetkilidir.

Bu öğrencilere yiyim ve giyim karşılığı olarak ayda 50 liradan 100 liraya kadar para veri-

Hü.

Mal. E.

MUVAKKAT MADDE 3. — Hesap müte-hassısı ve muavinlerinin 1944 yılına ait maaş-larını karşılamak üzere Maliye Vekâleti bütçe-sinin 180 nci faslının 1 nci memurlar maddesin-den (200 000) lira 179 ncu faslın 1 nci memur-lar maaşı maddesine naklolunmuştur.

Bunların harcırah ve yevmiyeleri aynı büt-çenin 191 nci faslının 2 nci muvakkat memur-lar harcırahı maddesinden tediye olunur.

MADDE 12. — Bu kanun neşrinden 45 gün sonra meriyete girer.

MADDE 13. — Bu kanunun hükümlerini ic-raya Maliye Vekili memurdur.

Bş. V.

Ha. V.V.

Ş. Saracoğlu

Da. V.

Hümi Uran

Mf. V.

Yücel

S. İ. M. V.

Dr. H. Alataş

Mü. V.

A. F. Cebesoy

Ad. V.

R. Türel

Ha. V.

Na. V.

Sırrı Day

G. İ. V.

Suad H. Ürgüblü

M. M. V.

A. R. Artunkal

Mal. V.

F. Ağralı

İk. V.

Fuad Sirmen

Zr. V.

Ş. R. Hatipoğlu

Ti. V.

C. S. Siren

MUVAKKAT MADDE 3. — Hesap müte-hassıslarının harcırah ve yevmiyeleri Maliye Bütçesinin 191 nci faslının 2 nci muvakkat me-murlar harcırahı maddesinden tediye olunur.

MADDE 12. — Hükümetin on ikinci maddesi aynen

MADDE 13. — Hükümetin on üçüncü mad-desi aynen.

B. E.

li. Bu paralardan hiç bir vergi alınmaz ve kesinti yapılmaz ve borç için haciz edilmez. Okulu bitiren öğrenciler bu kanunun üçüncü maddesi hükümlerine tâbidir.

MADDE 10. — Bu kanun 29 Mayıs 1945 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

[1] numaralı cetvel

D.	Aded	Maaş	
3	1	100	Hesap mütehassısları heyeti reisi
3	3	100	Müşavir mütehassıs
4	15	90	Başhesap mütehassısı
5	25	80	Birinci sınıf hesap mütehassısı
6	30	70	İkinci » » »
7	30	60	Üçüncü » » »
8	35	50	Dördüncü » » »
9	45	40	Beşinci » » »
10	46	35	Hesap mütehassısı muavini
		230	

D.	Aded	Ücret	Maaş	
7	1		60	Mütehassıslar heyeti kalem müdürü
8	1		50	Mütehassıslar heyeti kalemli müdür muavini
9	1		40	Mütehassıslar heyeti kalemli müdür muavini
10	3		35	Mütehassıslar heyeti birinci mümeyyizi
11	3		30	Mütehassıslar heyeti ikinci mümeyyizi
	2	120		Daktilo
	2	100		»
	1	60		Odacı
	1	50		»

[2] numaralı cetvel

D.	Aded	Maaş	Memuriyetin unvanı
3	1	100	Müşavir mütehassıs
4	10	90	Başhesap mütehassısı
5	15	80	Birinci sınıf mütehassıs
6	10	70	İkinci » »
7	10	60	Üçüncü » »
8	15	50	Dördüncü » »
9	20	40	Beşinci » »
10	6	35	Hesap mütehassısı muavini

Maliye Encümeninin değişikliği

[1] numaralı cetvel

D.	Aded	Maaş	
3	1	100	Hesap mütehassısları heyeti reisi
3	3	100	Müşavir mütehassıs
4	15	90	Başhesap mütehassısı
5	25	80	Birinci sınıf hesap mütehassısı
6	30	70	İkinci » » »
7	30	60	Üçüncü » » »
8	35	50	Dördüncü » » »
9	45	40	Beşinci » » »
10	46	35	Hesap mütehassısı muavini
		230	

D.	Aded	Maaş	Ücret	
7	1	60		Mütehassıslar Heyeti Kalem müdürü
10	1	35		Birinci mümeyyiz
	1		100	Daktilo
	1		60	Odacı
	1		50	»
		5		

[2] numaralı cetvel

D.	Aded	Maaş	Memuriyetin unvanı
3	1	100	Müşavir mütehassıs
4	10	90	Başhesap mütehassısı
5	15	80	Birinci sınıf mütehassıs
6	10	70	İkinci » »
7	10	60	Üçüncü » »
8	15	50	Dördüncü » »
9	20	40	Beşinci » »
10	6	35	Hesap mütehassısı muavini

Bütçe Encümeninin değiştirilmesine bağlı

CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Aylık
<i>Hesap Uzmanlar Kurulu</i>			
3	Hesap uzmanları kurulu Bařkan	1	100
3	Müşavir hesap uzmanı	3	100
4	Baş hesap uzmanı	15	90
5	Birinci sınıf hesap uzmanı	25	80
6	İkinci » » »	30	70
7	Üçüncü » » »	30	60
8	Dördüncü » » »	35	50
9	Beşinci » » »	45	40
10	Hesap uzman muavini	46	35
<i>Hesap Uzmanlar Kurulu Kalemı</i>			
7	Müdür	1	60
9	» muavini	1	40
10	Mümeyyiz	1	35
11	Memur	1	30